

תיכף אשוב...

ערב יום כיפור. אני ממחר לסיים את הסעודה המפסקת. התפילה עומדת להתחיל בעוד דקות ספורות. נפרדתי מהוריי באיחולי 'גמר חתימה טובה', ויצאתי מן הבית בזריזות לכיוון בית הכנסת.

הרחובות היו מלאים ביהודים מכל הסוגים והגוונים. אשכנזים וספרדים, דתיים וחילוניים, זקנים וצעירים. כולם לבושים בגדי חג, מחזורים בידיהם, ופניהם מועדות לעבר בית הכנסת.

הגעתי כמה דקות לפני תחילת תפילת "כל נדרי". בית הכנסת היה מלא מפה לפה. הרבה יותר מבכל יום אחר. ממוקם מושבי בשורה האחרונה סקרתי בעיניי את המתפללים. כולם לבושים בגדי לבן צחים כשלג, אוחזים בידיהם מחזורים, ואת פניהם עוטה ארשת של רצינות וקדושה. אורה מיוחדת אפפה את המקום.

ואז פתאום התגנבה לליבי מחשבה אחרת, שונה לגמרי-
'רגע אחד, אתם כולכם, איפה הייתם כל השנה? איפה אתם בכל שבת, בכל יום חול, בסתם ימים רגילים? מה קרה שדווקא היום אתם מגיעים לכאן? ...'
בתוך קהל המתפללים הגדול שמילא את בית הכנסת הצלחתי לזהות בקלות כמה אנשים שבכל ימות השנה אין לי ספק שהם רחוקים מאד מקיום תורה ומצוות, כמה אנשים שבמהלך חייהם הרגיל קרוב לוודאי שאינם נמנעים מלחלל שבת, וגם הקפדה על אכילת מזון כשר לא עומדת בראש מעינם. ובימים האלו מגיעים כולם לבית הכנסת לתפילת "כל נדרי", לשמוע תקיעת שופר ולהתברך ב'שנה טובה', כאילו כלום לא קרה ...

חשבתי לעצמי 'מה זה הדבר הזה? האם זו לא צביעות? וכי זו לא סתם הצגה והעמדת פנים? הרי כל השנה אתם מתנהגים אחרת לגמרי ולא מקפידים בכלל על קיום מצוות. לבוא רק ביום הדין לבית הכנסת ואז להתנהג כאילו אתה 'צדיק תמים' זו פשוט אונאה! ומילא על בן אדם עוד אפשר 'לעבוד', אבל על הקדוש ברוך הוא?! הרי זו ממש חוצפה!'

"על מה אתה חושב כל כך ברצינות?" שמעתי פתאום קול מאחורי גבי.
זה היה חברי מוטי שהגיע והתיישב לידי.
לא יכולתי להתאפק, וסיפרתי לו על מחשבותיי כשאני כולי נסער וקולי גובר והולך.
"הי, תירגע, לא כל כך בקול", הוא אמר והסתכל בחשש ימינה ושמאלה לראות האם מישהו מהמתפללים שמע אותי, "עוד מעט וכולם ישמעו אותך. ואז תצטרך לבקש סליחה מעוד כמה אנשים היום...". ניסה להשתיק אותי.
"אבל אני לא יכול לסבול את זה", טענתי בלהט, "זו פשוט הצגה, סתם העמדת פנים!" מוטי השתתק, חשב לרגע, ואז אמר: "אני מבין את מה שאתה אומר, אבל לפני שאתה בא בטענות לחילונים, תענה לי בבקשה על דבר אחד:
מה איתנו, הדתיים? וכי אנחנו לא עושים אותה 'הצגה' בדיוק?
נכון, בכל שנה בימים הנוראים אנחנו באים לבית הכנסת, מתוודים על פשעינו, מבטיחים שלא נחזור עליהם שוב ומבקשים סליחה זה מזה. ביום הכיפורים

עומדים כמלאכי מעלה טהורים וקדושים, בבגדי לבן, לא אוכלים ולא שותים, ומבקשים מהקב"ה שיכתוב ויחתום אותנו לשנה טובה ומתוקה. אבל בינינו, וכי אנחנו לא יודעים שכבר מחר נחזור למסלול הרגיל, נמשיך בחיינו ונתנהג כאילו לא קרה דבר? נכון, דקלמנו הרבה הבטחות יפות להשתנות ולהשתפר, אך בכנות, עם יד על הלב, **האם לא נחזור עליהם שוב בשנה הבאה** כאילו כלום לא קרה? "תראה", ניסיתי להתגונן, "זה לא אותו דבר. אנחנו לפחות משתדלים להתנהג כמו שצריך ולחזור בתשובה ולתקן באמת את מעשינו." "אל תיתמם", התעקש מוטי, "הרי זה לא יום הכיפורים הראשון שלנו עלי אדמות, נכון? כבר עברנו כמה וכמה פעמים את המעגל הזה. האם בסופו של דבר לא **חזרנו פחות או יותר לאותה נקודה?** הרי גם בשנה שעברה 'התחרטנו' **בדיוק** על אותם דברים, התוודינו על **אותם** עוונות וביקשנו סליחה על **אותם** חטאים! בוא ניתן רגע דין וחשבון אמיתי לעצמנו ונודה בכנות שגם אנחנו עושים איזו "הצגה" רק כדי לעבור את ימי הדין בשלום, אך בעצם, בסיכומו של דבר, אנחנו נשארים כמעט **אותו דבר!** וכי עם התנהגות חצופה וצבועה כזו אנו מצפים לזכות באמת בימי הדין!?"

לא ידעתי מה לומר. הוא היה פשוט צודק.

תחושה של ריקנות ודכדוך מלאה את לבי. פתאום הכל נראה חסר טעם כל כך. הרגשתי מבויש ונכלם. כיצד אפשר לקבל את פני היום הקדוש בהרגשה כזו? איך אוכל להתפלל בכלל? אני חייב לעשות משהו, ומהר! אבל מה אפשר לעשות?

הבטתי ימינה ושמאלה, מנסה למצוא מוצא מן המבוך אליו נקלעתי בדיוק ברגע הכי פחות מתאים בשנה. פתאום קלטתי בזווית עיני את רב הקהילה שלנו, הרב איתמר, שבדיוק נכנס לבית הכנסת כשהוא לבוש בחלוק לבן ומחזור התפילות בידו. הוא עשה את דרכו אל מקומו בשורה הקדמית ליד ארון הקודש כשהוא מברך בהארת פנים את האנשים שבדרכו בברכת 'גמר חתימה טובה'.

הצצתי בשעון. יש עוד 7 דקות עד לתחילת התפילה. אנחנו חייבים להספיק לדבר איתו, אמרתי לעצמי. "בוא איתי. אנחנו הולכים לרב", אמרתי למוטי. "לא עכשיו", ניסה להתחמק, "זה לא זמן מתאים לדיבורים". לא ויתרתי "עכשיו או לעולם לא", אחזתי בשרוולו וגררתי אותו אחריי. התחלתי לחתור לעבר מקומו של הרב איתמר. זו לא הייתה מלאכה פשוטה כלל וכלל. בית הכנסת היה מלא באנשים, ובקושי הצלחנו לפלס את דרכנו דרך ההמון שגדש את האולם.

"שלום הרב", אמרתי בחטף, "אנחנו חייבים לדבר אתך דחוף". הרב איתמר הביט בי וחש כנראה בעננה שכיסתה את פניו. הוא התבונן בי בעיניו הטובות: "מה מטריד אותך כל כך בשעה כזאת?" שאל אותי בחיוך. סיפרתי לו בזריזות על השיחה שלי ושל מוטי, ועל המחשבות שטרדו את מנוחתי בדקות האחרונות. מוטי עמד לידי מהנהן בראשו כמסכים לבעיה שהצגתי.

הרב איתמר הקשיב בסבלנות לדבריי עד תומם. כשסיימתי עצם את עיניו לכמה שניות, ריכז את מחשבתו, ופנה אלינו בחזרה: "בואו ואספר לכם סיפור קטן. לפני שנים כששירתי במילואים היה איתי במחלקה בחור

אחד שהגדיר עצמו כ'כופר מושבע'. הוא דאג להצהיר השכם והערב עד כמה הוא **שונא דתיים**, עד כמה הוא מתעב אותם, כמה אסונות הם מביאים על המדינה, וכמה טוב היה אם הם **לא היו בכלל**... אתה שואל איך זה לתפקד בצוות יחד עם אדם כזה? ובכן, זה לא פשוט בכלל. חששתי מאד מה יהיה ברגע של מבחן, ברגע בו אזדקק **באמת** לעזרתו. האם הוא יעמוד אז לצידי? האם יהיה איכפת לו בכלל ממני?

ובכן, אותו רגע מבחן הגיע בסופו של דבר. זה קרה בזמן מלחמת יום הכיפורים. המחלקה שלנו נקלעה למארב של כוחות האויב, ואש תופת הומטרה עלינו מכל הכיוונים. אני נפצעתי מכמה קליעים ונפילתי פצוע בשטח פתוח, חשוף לאש האויב. לא תאמינו מה קרה אז. ובכן, אותו בחור, אותו אחד שהצהיר עד כמה הוא 'שונא דתיים', הסתער אל בין הכדורים השורקים, ובחירוף נפש ממש חילץ אותי ממוות בטוח. אין לי ספק שהוא סיכן בזה את חייו. הוא עצמו נפצע גם כן במהלך החילוץ, ולא היה חסר הרבה כדי שהוא ייהרג מאש האויב.

אחרי כל זה אני רוצה לשאול אתכם שאלה אחת קטנה:

הוא שונא דתיים או אוהב דתיים ?

"לא יודע, עניתי, מבולבל.
"ואני לא מבין במה זה קשור למה ששאלנו", הוסיף מוטי.

"סבלנות", אמר הרב איתמר, "אני כבר מסביר.
אני חושב שאותו יהודי, באמת **אוהב דתיים**. הוא אוהב אותם בכל ליבו. עד לכדי מסירות נפש ממש, בעת הצורך, כמו שהתגלה אז בעת הקרב. הרי **כולנו אחים** בסופו של דבר, **עם אחד, נשמה אחת**.
אלא מה, שאותה אהבה מכוסה בהרבה קליפות שמסתירות אותה. חיי היומיום במדינה הזו יוצרים הרבה חיכוכים ומחלוקות בין דתיים לחילוניים, סביב הרבה נושאים. למרבה הצער לפעמים המחלוקות מדרדרות עד לכדי שנאה ממש.

אך כשמגיע **רגע של אמת**, רגע של מבחן, מניח האדם בצד את כל השיקולים והחשבונות הקטנוניים, ומה שמכריע באמת זו **הנקודה הפנימית**, הנקודה המאחדת, נקודת האהבה.

רגעים גדולים מצליחים לפעמים לחשוף את מה שמסתתר בתוכנו פנימה.

ומכאן לעניינינו. מה שנכון לגבי הקשר בתוך עם ישראל, נכון גם לגבי **הקשר בינינו לבין ריבונו של עולם!**

כל יהודי בעומק ליבו רוצה להיות טוב, ישר, לעשות באמת את רצון ה', אלא מה? לא תמיד זה מצליח לו כל כך. החיים מלאים קשיים ומכשולים, פיתויים וניסיונות, והרבה פעמים אנחנו נופלים, ולא מתנהגים כמו שהיינו רוצים באמת להתנהג.

אין ספק שלא טוב לנו לחיות כך. זה גורם לנו לתחושה של מועקה, של אי נוחות. אנחנו רוצים להשתנות, להתנהג בצורה אמיתית ונכונה יותר. **לחזור לעצמנו**, להיות נאמנים לרצון הפנימי והעמוק שלנו, אך במהלך השנה לא תמיד אנחנו מצליחים.

חסד עשה איתנו הקב"ה שנתן לנו מתנה אחת נפלאה - ימי אלול, **ימי התשובה**. הרגעים המופלאים הללו בהם יש לנו הזדמנות לחזור להיות כמו שאנחנו באמת, לתת ביטוי לרצון הטהור שקיים בנו."

"אבל אני מרגיש שזו סתם העמדת פנים", התפרצתי אל תוך הדברים, "שזו בסך הכל הצגה."

"בדיוק ההפך הוא הנכון!" אמר הרב איתמר, "הרגעים הללו הם **הרגעים הכי אמיתיים שלנו**. בהם אנחנו מניחים בצד את כל הדברים החיצוניים והמפריעים, וחוזרים להיות כמו שאנחנו באמת. אז מתברר **ששאר השנה זוהי ההצגה**, בה אנו מתנהגים בצורה משונה, לא כמו ה'אני' האמיתי שלנו."

"אבל מה שווים הרגעים הללו, נפלאים ככל שיהיו", הקשה מוטי, "**אם בשאר השנה** אנחנו לא מתנהגים כך, ולאחר ימי התשובה אנחנו חוזרים להתנהג כמו שהתנהגנו קודם."

הרב איתמר השיב מייד "זו בדיוק הנקודה! הימים הללו לא נועדו להיות **חוויה חולפת** שלאחריה נחזור לאותו המצב בדיוק. הם אמורים להיות **מנוף שירומם אותנו וישפיע על כל השנה**. קרש קפיצה שיגרום לכל השנה שלנו להיראות אחרת. בימים האלו כל אחד ואחת מגלה את הרצון הפנימי שלו, את מה שמוסתר במשך כל השנה, והוא פונה אל ריבונו של עולם ואומר לו: "אבא, אני אוהב אותך ורוצה לעשות את רצונך. אלא שקשה לי. לא תמיד אני מצליח. הרבה פעמים אני נכשל. אנא תן לי את הכוח להתנהג **כל השנה כמו שאני באמת רוצה בתוכי**". אני בטוח שאם נתייחס לימי אלול ולימים הנוראים ברצינות הראויה, נתכונן להם כראוי ונתאמץ למצות אותם עד תומם, הם יוכלו למלא אותנו בכוחות של קדושה וטהרה שיאירו את כל השנה שלנו באור חדש".

"זה נשמע ממש נפלא", אמרתי, "אבל למה אני מרגיש שבעצם לא קורה שום דבר משמעותי, ובכל שנה בימים הנוראים אנחנו חוזרים בתשובה על אותם דברים בדיוק, כאילו לא התקדמנו בכלל".

"אתה לא חושב שאתה קצת מגזים עכשיו?" שאל הרב איתמר, "האם באמת אינך מרגיש שום התקדמות מן השנה שעברה? נכון שעדיין לא הכל מושלם, ואין ספק שיש לנו עוד המון מה לשפר, אך אסור שזה יגרום לנו להתעלם מן התחומים הרבים בהם התקדמנו מן השנה שעברה. אני בטוח שאם תבחן בצורה כנה את מצבך תגלה שבהרבה מאד תחומים צעדת קדימה והשתפרת ללא היכר מאז יום הכיפורים שעבר. אתה עדיין לא מושלם? מצוין! זה אומר שיש לך גם השנה עוד מה לעשות בעולם הזה. יש לך עוד תפקיד למלא".

החזן עטוף בטלית חלף על פנינו, התקרב אל הבימה והתכוון להתחיל בתפילה.

"אומר לכם עוד דבר אחד אחרון. חשבו עליו היטב", אמר הרב איתמר והניח את ידיו על כתפיו, "אני מכיר איזו חנות ספרים שבכל פעם שאני מגיע לשם כדי לרכוש איזה ספר, אני מוצא על דלת הכניסה מודעה שכתובות עליה המילים: **"אני לא נמצא כרגע, תיכף אשוב"**.

מה שמעניין הוא שגם אם אחזור אחרי כמה שעות, תמיד תהיה שם אותה מודעה!

חשבתי פעם לעצמי שיהודי הוא בדיוק טיפוס כזה של: "תיכף אשוב".
קורה לו לפעמים שהוא חוטא, שהוא נכשל, שלא הולך לו'. לפעמים, הוא אפילו
'תקוע' כך רוב הזמן. אך תמיד הוא במצב של 'תיכף אשוב'. הוא ממש 'כבר חוזר', רק
צריכה שתופיע ההזדמנות המתאימה, והוא יתגלה כמו שהוא באמת, שהרצון הטוב
והטהור שלו יתגלה כלפי חוץ. זה יכול לקרות בימים הנוראים, זה יכול לקרות בעקבות
איזה מאורע מיוחד שעבר עליו, וזה יכול לקרות באיזו מן 'הברקה' משמים בסתם יום
של חול.

זהו דבר גדול באמת, תחשבו על זה"...

מוטי ואני חייכנו זה לזה .

"שתהיה שנה טובה ומבורכת לכל עם ישראל", נפרד מאתנו הרב איתמר, כשקולו של
החזן כבר מתחיל להתנגן ברקע: **כל נדרי, ואסרי וחרמי וקונמי**."

(יוני אלטמן, חברים מקשיבים)